

Dzīve ir tukšība

**2 Tukšību tukšība, saka mācītājs,
tukšību tukšība – viss ir tukšība.**

12 Es, mācītājs, biju ķēniņš pār Israēlu Jeruzālemē.

13 Un es ar prātu nodevos gudri izdibināt un izmanīt visu, kas tiek darīts zem debess, – nejauks ir šis amats, ko Dievs uzlicis cilvēk bērniem nopulēties!

14 Es redzēju visu, kas tiek darīts zem saules, un, redzi, viss ir tukšība un vēja tvarsts –

18 Es ienīdu visus savus pūliņus, kā es biju pūlējies zem saules, jo man tie jāatstāj kādam, kurš būs pēc manis, 19 un kas zina, vai tas būs gudrais vai muļķis, taču viņš valdīs pār visiem maniem pūliņiem, ko es ar gudru prātu pūlējos zem saules, – arī tā ir tukšība! 20 Un izmisums sagrāba manu sirdi dēļ visiem pūliņiem, kā es biju pūlējies zem saules. 21 Jo, redzi, cilvēks ir pūlējies ar gudrību, zināšanu un prasmi, un tādām, kas nav tur pūlējies, – tādām viņš atdod savu daļu! Arī tā ir tukšība! Un liela nejaucība! 22 Ko tad gūst cilvēks par saviem pūliņiem un savas sirds bažām, ka tas pūlas zem saules? 23 Jo sāpēs paiet visas viņa dienas un raizes ir viņa amats – pat naktī neatdus viņa sirds! Arī tā ir tukšība!

Māc.1,2.12-14.2,18-23

Mīļā draudze!

Laikam reti kurš domātājs tik radikāli kā Sālamans Mācītājs uzsver to, ka dzīve lielā mērā ir bezjēdzīgs pasākums. Šodienas tekstā vien viņš kā bargs skolotājs, deviņas reizes novelk svītru pāri cilvēku mēģinājumiem attaisnot savu dzīvi. *Tukšība, viss ir tukšība!*

Daudzi pētnieki brīnās, kā šī grāmata vispār tika ietverta Bībelē. Tāpēc vien ir vērts lasīt Bībeli, ka tā māca mums izvairīties no šaura skata uz dzīvi, bet pieņemt tās plašumu un dažādību.

Jautājums par dzīves jēgu daudziem varbūt neliekas aktuāls. Mēs esam iekārtojušies, dzīvojam savu ikdienas dzīvi, nekā satraucoša. Liekas, ka viss ir kārtībā. Un tomēr var gadīties, ka galīgi negaidīti, tava dzīve sabrūk. Tu zaudē darbu, nomirst kāds tuvinieks, tu saslimsti ar kādu smagu slimību. Viss uzreiz izskatās pavisam savādāk. Tas, kam tu nupat vēl ticēji, izrādās, vairs nevar sniegt atbildes taviem jautājumiem. Tieši otrādi, agrākā dzīve liekas tukša un bezjēdzīga. Kāda jēga strādāt, rūpēties par savu ģimeni, cīnīties par savu veselību, - ja tas viss ir lemts iznīcībai? Izrādās, ka aiz mūsu šķietamā miera paveras liels bezdibenis, par ko mēs visu laiku izlikāmies, ka tā tur nav.

Bieži jau ir tā, ka vajag tikai mazliet izkustēties ārpus savas komforta zonas, lai konstatētu, cik bailīgs un neticīgs es patiesībā esmu. Uzreiz var dzirdēt visādas atrunas – es jau esmu vecs, tur jau neko nevar darīt, kāds es esmu, tāds es esmu, utt. Pēc būtības šeit atklājās tikai un vienīgi bezcerība, kas ir manī. Tieši tāpēc mums ir vajadzīgi dzejnieki un filozofi, teologi un mākslinieki, jo tie, kas ir sava vārda cienīgi, mēdz skatīties dziļāk nekā mēs to darām un var mūs pamodināt tad, kad esam pārāk iestrēguši rutīnā un pašapmierinātībā. Tāpat ir arī ar jauniešiem, kuri mums, vecākiem, var uzdot kritiskus jautājumus, kuri nav ar mieru pieņemt visu bez vārda ierunas.

Vācu teologs Helmut Golvicers (*Helmut Gollwitzer*) reiz rakstīja par vienu jaunu vīrieti, kas Londonas centrā pašā dienas vidū sevi aplēja ar degvielu un sadedzināja. Aiz sevis viņš atstāja zīmīti ar vārdiem: “*Man pietiek, viss ir bezjēdzīgi.*” Golvicers domā, ko varētu teikt tādām cilvēkam, kas ir nonācis tik tālu. Noteikti, ka lielākā daļa sacītu: “*Padomā, ko tu dari! Paskaties uz sevi, tu esi jauns, vesels, tev ir visas iespējas. Gan jau arī tavā dzīvē paies laiks un viss sakārtosies.*” Un tomēr viņš ņem to sērkokciņu un pieliek to uguni. Izrādās,

ka daudzas mūsu atbildes, kāpēc dzīvot, ir kļuvušas tukšas. Par tēvzemi šodien vairs neviens nemirs, komunisma sapnis ir izsapņots, reliģijās ir tik daudz liekulības, ka grūti tām ticēt. Vienīgais, ko mūsu sabiedrība var piedāvāt, ir pelnīt naudu un nopirkt sev jaunāko I-podu. Golvicers saka, ka viņam vislabākā liekas tā cilvēka rīcība, kas ne tikai atņem šim jaunajam vīram degvielu un sērkokļus, bet arī paņem viņu pie rokas un aizved viņu uz vietām, kur viņš var justies vajadzīgs. Ir tik daudz cilvēku, kuriem ir vajadzīga palīdzība, lai cerība, kas ir viņos, nenomirtu. Es varu veltīt savu laiku, savus spēkus, lai atbalstītu cilvēkus ar īpašām vajadzībām, apciemot vientuļos, iesaistīties nevalstiskās organizācijās, kas rūpējās par vidi un sociāliem jautājumiem. To darot, es atradīšu jēgu savai dzīvei. Mana dzīves jēga nav atrodamā tad, kad palieku viens. Tas pieder pie mūsu sabiedrības maldiem, ka visās lietās uzsveram savu es, savu ego, bet galu galā zaudējam saiti ar saviem līdzcilvēkiem. Mums ir vajadzīgas attiecības, draudzība, līdzcilvēki – tā kā gaiss ko elpojam. Bez tā mēs nevaram dzīvot.

Lai izvairītos no tā, ka pieķeramies tukšiem maldiem, ir jābūt drosmīgam un godīgam. Sālamans Mācītājs mums var palīdzēt atšifrēt elkus. Līdzīgi kā šodienas zinātnieki, viņš ar *vēsu prātu* mēģina izdibināt, kas mūsu dzīvei var dot noturīgus pamatus. Tomēr mācītājs nonāk pie slēdziena, ka ne tikai daudzas lietas, kurām mēs pieķeramies, ir tukšas, bet arī, ka pati tieksme iegūt vairāk un vairāk zināšanu, galu galā ir bezjēdzīga. Tā nespēj dot mūsu dzīvei patstāvību. Tā var paildzināt mūsu dzīvi, bet nevar stāties pretī tukšībai.

Mācītājs arī tādā ziņā ir godīgs, ka viņš necenšas visas neskaidrības atrisināt ar Dieva vārdu piesaukšanu vietā un nevietā. Dievs nav lēta un vienkārša atbilde uz visiem jautājumiem, kur mēs nezinām atbildi. Dieva prāts var būt arī nepieejams, aizklāts noslēpums. Mēs šodien bieži vien pārkāpjam bausli: nelietot Dieva vārdu nelietīgi. Tādā ziņā mēs no komunistiem varam mācīties. Kā saka Golvicers – *Brežņevs vismaz otro bausli ievēroja.*

Paliek jautājums, kā pats Sālamans Mācītājs spēj tikt galā ar dzīves bezjēdzību. 9. nodaļā viņš nonāk pie šiem secinājumiem:

7 Ej un ēd savu maizi ar prieku, dzer līksmā prātā savu vīnu – Dievam patīk, ko tu dari! 8 Lai tavas drānas vienmēr ir baltas un svaidāmā eļļa tev uz galvas! Baudi dzīvi ar sievieti, kuru mīli, visas savas nīcīgās dzīves dienas, ko viņš tev devis zem saules –visas savas nīcīgās dienas, jo tā tava daļa dzīvē un pūliņos, kamēr tu nopūlies zem saules! 10 Ko tava roka spēj izdarīt, to dari ar visu spēku, jo tur nebūs ne darba, ne domas, ne zināšanas, ne gudrības – kapā, kurp tu dodies.

Tāpat mācītājs aicina baudīt to labo, ko Dievs dod. Nevis alkātībā un kārībās kā bagātnieks Jēzus līdzībā, bet kā cilvēks, kas novērtē to labo, ko viņš saņem. Tā ir arī viena ļoti svarīga atziņa, jo mēs ļoti bieži neizmantojam tās iespējas, kas mums ir dotas. Rūpes un bailes, sūdzēšanās un nepateicība ir kā inde, kas nelauj mums priecāties par Dieva dāvanām, kuras mēs varam baudīt jau šodien.

Ir skaidrs, ka skatoties uz Kristu, vēlreiz mainās skata punkts uz jautājumu par dzīves jēgu. Kristus, mirstot pie krusta, iegrīma vislielākajā bezcerībā, ko var iedomāties. Viņa vārdi “**Mans Dievs, mans Dievs, kāpēc Tu mani esi atstājis?**” atbalsojas daudzu cilvēku ciešanās šodien. Un tomēr Tā kā Viņa augšāmcelšanās liecina, ka pāri bezcerības bezdibenim sniedzas Dieva žēlastība. Kristus kādā brīdī vairs nezina, kāpēc Viņam jācieš, arī mēs savā izmisumā varam palikt bez atbildes uz savu sāpi. Tikai Dievs zina, kas no tā var iznākt un kāda jēga tam var būt. Pāri visam ir Dieva žēlastība, kas spēj uzmodināt mirušos no nāves un dāvināt tiem jaunu dzīvi Kristū. Āmen!